

Recordar, compartir, aprendre

Elche

José Sancho Campos, 82

Ester Díez Valero, 20

SABROSA VELLESA

Com ocorre amb les fruites madures, José ha aconseguit a la tardor el seu millor suc. Ara, als seus 82 anys, parla amb orgull dels dos càrrecs que l'omplien de vida: la presidència comarcal i provincial de la secció de jubilats del seu sindicat i la d'ACOTE, una associació cultural i d'oci per a la Tercera Edat.

Dolç i galant ens endinsa en el seu despatx de l'edifici on roman des de 1972 el sindicat UGT a Elx. No són només les fotografies de Pablo Iglesias i Largo Caballero, sinó també l'antiguitat dels mobles i la foscor de l'edifici els que contrasten amb la ciutat moderna que s'albira des de la finestra. El propi José parla d'Internet i altres mitjans de comunicació, al temps que calça uns clàssics mocassins beisch i uns calçetins blancs. Per això, la seua no és tan sols una història, sinó un tresor de vivències forjades pel pas del temps i els condicionants polítics i socials de cada època.

Curiosament va ser al convuls context de la Guerra Civil quan José va descobrir el goig de la cultura. A Sagunt, el poble on va néixer el 1925 i on havia d'amagar-se dels atacs de les tropes nacional, les Brigades Internacionals van cultivar una important biblioteca per als escolars. Però, el mateix punyent conflicte va ser el que obligà la seua família a abandonar la seua terra i traslladar-se a la ciutat il·licitana. La fugida, el dolor i la fam van dibuixar l'adolescència del nostre personatge, uns anys buits i insípidos a causa de les directrius de la dictadura franquista. El col·legi es va acabar per a José als 14 anys, moment en el que va partir, però no la inquietud per aprendre i formar-se, especialment en allò que més li agrada, el dibuix, gràcies al qual la seua tasca al servei militar es va cenyir a l'alçament de plànols. No obstant això, el camí de l'aprenentatge presentava desesperants dificultats. Els diners eren escassos i la fam insaciable, però afortunadament, José sempre ha preferit els llibres al pa.

Els camins de la vida el portaren a fundar una fàbrica de calçat junt al seu germà durant la dècada dels quaranta, però va haver de tancar. Sota la cotilla franquista que ofegava la majoria de la societat espanyola durant aquests anys, José va esperar la vinguda de temps millors, temps que, tot i que tardaren, van arribar. L'any en que morí Franco, 1975, va decidir involucrar-se amb el sindicat ugetista, del que en 1977, any en que es va aprovar la Llei de Llibertat Sindical, es convertiria en Secretari del Sindicat de Tèxtil i Pell, alhora que desenvolupava diversos càrrecs administratius. Durant l'etapa de la Transició, Elx, com moltes altres ciutats del país, vivia, després de moltes dècades, la resurrecció de la classe obrera. La democràcia li permetia treballar en tot allò que sempre havia desitjat i José va saber aprofitar l'oportunitat.

L'any 2001 la Seguretat Social va considerar-lo jubilat. Tanmateix, a partir d'aquest moment José ha realitzat una fructuosa tasca per a millorar la vida dels que, com ell, deixen enrere els seixanta. Tot i l'evidència de que cada vegada són més els companys que ja no tornaran als seus escriptors, els fruits del seu empeny li dibuixen un satisfet somriure mentre els enuncia. Certament, tots dos càrrecs són, d'alguna manera, complementaris i li permeten inundar d'activitats més de vint centres socials per a majors en els que tracta de cultivar-se especialment l'amistat i la convivència. José es mostra especialment orgullós de l'amplia programació teatral que ofereixen i que ha aconseguit en dotze anys més de 70.000 espectadors. Però el dia a dia als centres el protagonitzen les classes de gimnàstica, de ganxet i una peculiar matèria que imparteix el propi José, classes de recuperació de la memòria, com podríem qualificar la deliciosa conversa amb la que ens va delectar.

EL MÉS IMPORTANT DE LA VIDA

La contundència i la rapidesa de la resposta destil·la una sinceritat aclaparadora. L'amor. Aquest és, sens dubte, el més important per a la vida, segons José. A mode de sinalefa enllaça la seua contestació amb un re-

trat de la seua estimada esposa, María, morta ara fa set anys. La parella començà el seu viatge per la vida de manera molt humil, però radiantment feliç, tal i com narra José. En cadascuna de les seus paraules el nostre protagonista no dissimula la seua fascinació per la dona amb la que va estar casat durant 58 anys. La tendresa i la veracitat del seu relat, lluny de caure en la cursileria, omplin d'emoció l'aire del despatx. La intensitat de la història de José i el sufocant sol de juliol fan esclatar els sentiments, especialment quan ens detalla els últims dies de vida de l'esposa al llit d'un hospital.

No obstant això, José no es marceix. De nou ha decidit començar un nou romanç. Fins i tot, han triat data per al casament. Així, tot i els insalvables patiments, els plecs de la seua pell estan plens de felicitat. Mentre la gravadora deixa d'escoltar, sona el telèfon, la seua parella el reclama per a dinar i José somrient ordena tot ràpidament per no fer-la esperar.

SABROSA VEJEZ

Como ocurre con las frutas maduras, José ha conseguido en otoño su mejor zumo. Ahora, a sus 82 años, habla con orgullo de los dos cargos que le llenan de vida: la presidencia comarcal y provincial de la sección de jubilados de su sindicato y la de ACOTE, una asociación cultural y de ocio para la Tercera Edad.

Dulce y galán nos adentra en su despacho del edificio donde permanece desde 1972, el sindicato UGT en Elche. No son sólo las fotografías de Pablo Iglesias y Largo Caballero, sino también la antigüedad de los muebles y la oscuridad del edificio los que contrastan con la ciudad moderna que se divisa desde la ventana. El propio José habla de Internet y otros medios de comunicación, al tiempo que calza unos clásicos mocasines beisch y unos calcetines blancos. Por esto, la suya no es tan sólo una historia, sino un tesoro de vivencias fraguadas por el paso del tiempo y los condicionantes políticos y sociales de cada época.

Curiosamente fue en el convulso contexto de la Guerra Civil cuando José descubrió el gozo de la cultura. En Sagunto, el pueblo donde nació en 1925 y donde habría de esconderse de los ataques de las tropas nacionales, las Brigadas Internacionales cultivaron una importante biblioteca para los escolares. Pero el mismo lacerante conflicto fue el que obligó a su familia a abandonar su tierra y trasladarse a la ciudad ilicitana. La fuga, el dolor y el hambre dibujaron la adolescencia de nuestro personaje, unos años vacíos e insípidos debido a las directrices de la dictadura franquista. El colegio se acabó para José a los 14 años, momento en el que partió, pero no la inquietud por aprender y formarse, especialmente en aquello que más le gustaba, el dibujo. Gracias a este, su tarea en el servicio militar se ciñó al alzamiento de planos. Sin embargo, el camino del aprendizaje presentaba desesperantes dificultades. El dinero era escaso y el hambre insaciable, pero afortunadamente, José siempre ha preferido los libros al pan.

Los caminos de la vida le llevaron a fundar una fábrica de calzado junto a su hermano durante la década de los cuarenta, pero tuvo que cerrar. Bajo el corsé franquista que ahogaba a la mayoría de la sociedad española durante estos años, José esperó la venida de tiempos mejores, tiempos que, aunque tardaron, llegaron. El año en que murió Franco, 1975, decidió involucrarse con el sindicato ugetista, del que en 1977, año en que se aprobó la Ley de Libertad Sindical, se convertiría en Secretario del Sindicato de Textil y Piel, a la vez que desarrollaba varios cargos administrativos. Durante la etapa de la Transición, Elche, como muchas otras ciudades del país, vivían la resurrección de la clase obrera. La democracia le permitiría trabajar en todo aquello que siempre había deseado y José supo aprovechar la oportunidad.

El año 2001 es considerado jubilado por la Seguridad Social. Aun así, a partir de este momento José ha realizado una fructuosa tarea para mejorar la vida de los que, como él, dejan atrás los sesenta. Cada vez son más los compañeros que ya no volverán a sus escritorios, los frutos de su esfuerzo le dibujan una sonrisa satisfecha mientras los enuncia. Ciertamente, los dos cargos son, de alguna manera, complementarios y le permiten llenar de actividades más de 20 centros sociales para mayores en los que trata de cultivarse especialmente la amistad y la convivencia. José se muestra especialmente orgulloso de la amplia programación teatral que ofrecen y que ha conseguido en 12 años más de 70.000 espectadores. Pero el día a día de los centros lo protagonizan las clases de gimnasia, de aguja de gancho y una peculiar materia que imparte el propio José, clases de recuperación de la memoria, cómo podríamos calificar la deliciosa conversación con la que nos deleitó.